

Arcus aortae'dan Çıkan Bir A. vertebralis sinistra Olgusu

Dr. Sait BİLGİÇ, Dr. Cem KOPUZ, Ahmet UZUN

O.M.Ü. Tıp Fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı

✓ Arcus aortae normal lolarak üç ana dala orijin vermesine rağmen anatomi laboratuvarımızdaki diseksiyon çalışmaları sırasında 65 yaşındaki bir erkek kadavrasında dört ana dala orijin verdiği görüldü. Arcus aortae'dan çıkan bu dört dal sağdan sola doğru şöyleydi: truncus brachiocephalicus, a.carotis communis sinistra, a.vertebralis sinistra ve a.subclavia sinistra. A.vertebralis sinistra a.subclavia sinistra'dan çıkması gerekirken, a.carotis communis sinistra ve a.subclavia sinistra arasında olarak direkt arcus aortae'dan çıkmaktaydı. A.vertebralis sinistra, a.vertebralis dextra'dan daha uzundu fakat boyundaki seyirlerinde bir farklılık yoktu. Ayrıca aynı kadavrada başka bir varyasyona da rastlanılmadı.

Anahtar Kelimeler: A.vertebralis sinistra, varyasyon.

A case report: Left vertebral artery originating from aortic arch

✓ Although the aortic arch gives rise normally three branches, we found a case of an aortic arch with four primary branches in a cadaver of 65 year-old male who was dissected during a gross anatomy course in the anatomy department at the Ondokuz Mayıs University. From the right to left these branches are the branchiocephalic trunk and left common carotid, left vertebral, and left subclavian arteries originated from the convexity of the aortic arch. The left vertebral artery arose from the aortic arch as a branch between the left common carotid and left subclavian arteries. The left vertebral artery was longer than the right vertebral artery but had the same course. In the same cadaver another variation wasn't seen.

Key words: Left vertebral artery, variation.

Arcus aortae normal olarak truncus brachiocephalicus, a.carotis communis sinistra ve a.subclavia sinistra şeklinde dallanmaktadır. A.vertebralis, a.subclavia'nın ilk dalı olarak başladıktan sonra çoğunlukla altıncı bazen de beşinci boyun omurunun for. transversarium'undan girer ve yukarıya doğru uzanır. Diğer boyun omurlarının da aynı isimli deliklerinden geçerek yukarıda membrana atlantooccipitalis ve durameter'i deler ve foramen magnum'dan cavum cranii'ye dahil olur. Sulcus pontobulbaris hizasında her iki taraftan gelen a.vertebralis'ler birleşerek a.basilaris'i oluştururlar⁽¹⁻⁶⁾.

Embriyonal dönemdeki bazı nedenlerden dolayı ortaya çıkan anomalilere arcus

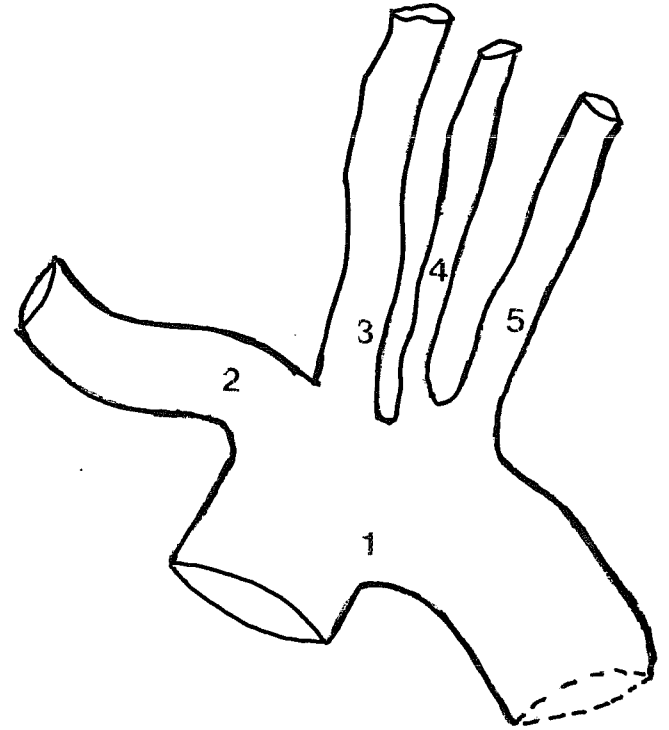
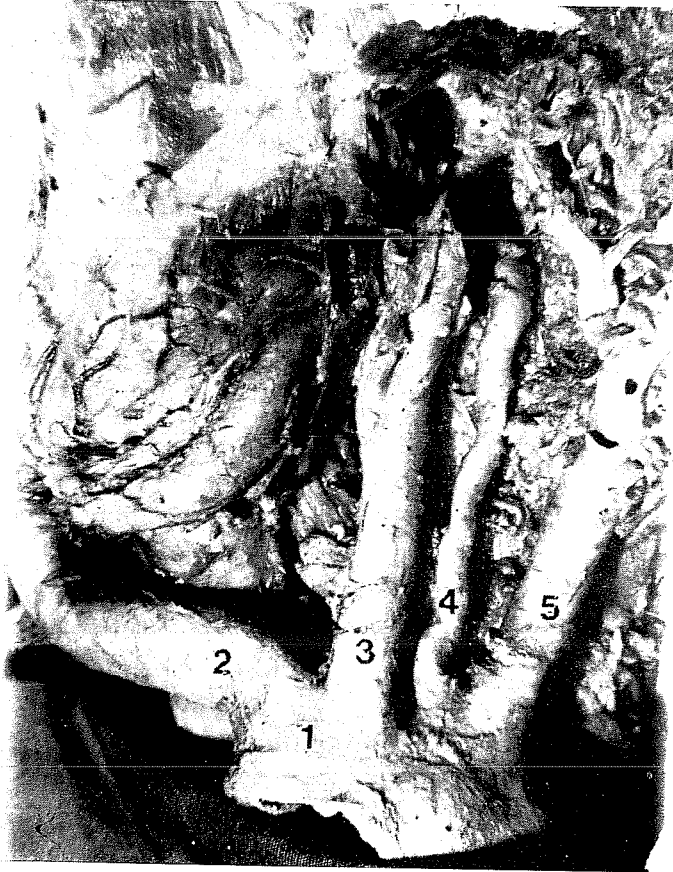
aortae ve dallarında da rastlanılmaktadır. Arcus aortae'nın normal dallanışı %70⁽²⁾, a.vertebralis sinistra'nın direkt arcus aortae'dan çıkışı ise %1⁽⁷⁾ veya %3⁽²⁾ oranlarıyla bildirilmiştir. A.vertebralis sinistra'nın bu şekildeki orijiniyle ilgili tek vakalar da takdim edilmiştir^(8,9). Arcus aortae'nın dallanışında birkaç değişik dallanmadan daha bahsedilmiştir. A.carotis communis dextra ve a.subclavia dextra'nın da ayrı ayrı direkt arcus aortae'dan çıkması⁽⁷⁾, iki truncus brachiocephalicus'un bulunması veya truncus bicaroticus ile a.subclavia'ların ayrı ayrı ya da bütün dalların tek bir kütükten arcus aortae'dan çıkışı gibi varyasyonlar kaydedilmiştir⁽²⁾. Bir vakada da a.vertebralis sinistra direkt

arcus aortae'dan çıkarken a.vertebralis dextra'nın direkt aortae ascendens'den çıktığı bildirilmiştir⁽⁹⁾.

A.vertebralis sinistra'nın direkt arcus aortae'dan çıkışına az rastlanılması ve klinik öneminin olabileceği nedeniyle böyle bir olgunun tekrar tartışmaya sunulması uygun görüldü.

VAKA TAKDİMİ

Olgu: 65 yaşında dolaşım yetmezliğinden ölmüş bir erkek kadavra. Anatomi laboratuvarındaki diseksiyon çalışmaları sırasında arcus aortae'nın dört ana dal verdiği görüldü. Normalde a.subclavia sinistra'dan çıkması gereken a.vertebralis sinistra bu dört dalın üçüncüsü olarak

Şekil-1A-B: Arcus aortae'nin dallanışı

- 1: Arcus aortae,
- 2: Truncus brachiocephalicus,
- 3: A. carotis communis sinistra,
- 4: A. vertebralis sinistra,
- 5: A. subclavia sinistra

çıkıyordu. Bu arter arcus aortae'dan a.carotis communis sinistra ve a.subclavia sinistra arasında olarak çıkıyordu. A.vertebralis sinistra bu farklı orijini nedeniyle, a.vertebralis dextra'dan daha uzundu fakat seyirleri altıncı boyun omurunun foramen transversarium'undan itibaren aynıydı. Arcus aortae'dan çıkan arterlerin dizilişi şu şekildeydi; truncus brachiocephalicus, a.carotis communis sinistra, a.vertebralis sinistra ve a.subclavia sinistra.

Arcus aortae'nın diğer dallarında ve aynı vakanın diğer yapılarında diseksiyon sırasında başka varyasyonlara rastlanılmadı.

TARTIŞMA

Dolaşım sisteminde diğer yapılardan biraz daha fazla varyasyona rastlanıldığı bilinmektedir. Vakamızda a.vertebralis sinistra, arcus aortae'dan çıkış sırası itibarıyla üçüncü dal olarak a.carotis communis sinistra ve a.subclavia sinistra arasından çıktığı tesbit edildi. Bu iki arter arasında, fakat biraz derinde olarak göğüs boşluğunda yukarıya doğru ilerleyerek boyun kökünde normalde olduğu gibi altıncı boyun omurunun foramen transversarium'una girdi. Daha sonraki seyri de normaldi.

A.vertebralis sinistra'nın vakamızda olduğu gibi bir orijin alışından Aycan⁽⁷⁾, Ulutaş⁽⁸⁾ ve Schwarzacher⁽⁹⁾ bahsetmişlerdir. Aycan ve ark.⁽⁷⁾ bunu %1 oranında, Ulutaş ve ark.⁽⁸⁾ 928 vakadan üçünde tesbit etmişlerdir. Schwarzacher ve ark.⁽⁹⁾ ise aynı durumu a.vertebralis dextra'nın da farklı orijine sahip olduğu bir olguda görmüşlerdir. Ayrıca klasik bilgi olarak Platzer⁽²⁾ de bu tür varyasyonun %3 oranında görüldüğünü kaydetmiştir.

SONUÇ

Görüleceği gibi a.vertebralis sinistra'nın

direkt arcus aortae'dan çıktığı varyasyonlar çok fazla karşılaşılan vakalar değildir. Bu nedenle biz de karşılaştığımız böyle bir olgunun tartışılması uygun bulduk.

Geliş Tarihi: 14.04.1994

Yayına Kabul Tarihi: 24.11.1994

KAYNAKLAR

1. Netter F H. The Ciba collection of medical illustrations. First Ed., Ciba Pharmaceutical Company, USA 1983; 1: 44-45.
2. Platzer W. Atlas of Topographical Anatomy, Thieme-Stratton, New York, 1985; 100-101.
3. Ulutaş İ. Anatomi Ders Kitabı. Ege Üniversitesi Matbaası, İzmir. 1977; 102-103.
4. Moore K. Clinically Anatomy, Second Ed., Williams and Wilkins, Baltimore, 1985; 879.
5. Gray H. Gra's Anatomy, Fifth Ed., Bounty Books, New York, 1977; 520-521.
6. Snell RS. Clinical Anatomy fo Medical Students, Third Ed., Little, Brown and Company, Toronto, 1986; 807-808.
7. Aycan K. Ulutaş İ, Karacagil M. Arcus aortae ve dallarının kongenital anomalileri, İ.Ü. Tıp Fak., 9. Kurultayı, 22-25 Eylül 1987; 101-106.
8. Ulutaş İ. Yurtseven M. Bir sol vertebral arter varyasyonu, Ege Ü. Tıp Fak. Derg. 1980; 19(3): 498-493.
9. Schwarzacher SW, Krammer EB. Complex Anomalies of the human aortic arch system: Unique Case with Both Vertebral Arteries as Additional branches of the aortic arch. Anatomical Record, 1989; 225: 246-250.

